

בא לשכונה בחור חדש

הספר שחונך את הסדרה החדשה של רנה ורבין יפה למרות מגבלותיו, ויוכי שלח במותחן בנוסח בתיה גור קצת מאוהבת מדי במניירות שלה

ספר סיפוריו של ניצן ויסמן, חיפאי בן 50, מעורר עניין ראשון משתי סיבות עיקריות: ראשית, הוא מוגדר כספר הראשון המופיע בסדרה החדשה "פרווה עברית" שעורכת רנה ורבין (המשכה של הסדרה "פרווה" שערכה עליזה ציגלר). שנית, הספר נערך, כפי שמצוין כאן בהבלטה קלה, על ידי יובל שמר עוני, הסופר שהתפרסם בשעתו בספרו הייחודי, המלוטש והמוקשה "חרר", שזכה לתהילה.

או לא. ניצן ויסמן בהחלט איננו סופר ברמתו של יובל שמר עוני. ועם כל הסימפטיה (ויש סימפטיה), אין כאן שום גילוי ספרותי יוצא דופן. מדובר בכתיבה יפה למדי, רגישה למדי, אבל נטולת ייחוד סגנוני או רוחני, גם כשהכאב מאיים לפרוץ. בסיפור הראשון למשל מסופר על ילד שאמו התאבדה, ההופך מאוחר יותר למרצה לפילוסופיה, לא מבריק במיוחד, למען האמת, ועם זאת, מישוה הניצב מול אכזבות חייו באיזשהו חוסר הגזמה חיפאי, שאיכשהו לוכד את העניין האנושי שלנו.

באותו טון מדויק עצמו הוא מספר איך גילה אביו את אמו לאחר נפילת המוות שלה, איך הבטיחה השכנה לסייע בגידול הבן (הוא עצמו) ואיך אשליה אחרי אשליה מקצועית נקרעת בחייו האוניברסיטאיים, ועל הכל שורה איזשהו מחסור קדום באהבת אם ואיזה עצב כוסס, חילוני, נטול אלוהים, שאף פעם לא יוצא מגדרו ואף פעם לא מלכלך. המספר כמעטש. הכיש רון לאהוב את משפחתך, להתחשב, לא להיות מופרע או קיצרני או חריג. ובכל זאת, הכנות האינטימגנטית כובשת.

גם בסיפור אחר (מתוך ארבעה סיפורים בסך הכל), "על גבול יערות הרוזמריין", שעל שמו נקרא הספר, מדובר בעיקר בציור אווירית חיים. מה שיפה כאן הוא שהדברים נקראים בתענוג מפתיע למרות הטריטוריאליזם המסוימת. איזשהו עורך דין מתעורר לצד אשתו האהובה והנמה, מתקשה לחזור להירדם, יוצא לטייל עם כלבו, מגיע לאיזשהו בר, חוזר הביתה לישון, ובעיקר פוחד למות משום מה: "הוא ראה את החיים אוזלים לאיטם בטפטוף חגוני חסר רחמים אל תוך דממה שלא תופר לעולם, ואת הזיכרונות נמוגים משאין עוד מי שיעלה אותם בראשו ואת אחרייתם של חלומות שאין מי שיגשים אותם". כן, זה נכון אולי, אבל מבחינה ספרותית – בנאלי למדי.

אגב: כמה גופים וקרנות צריכים להתאחד בארץ הזאת כדי להוציא לאור ספר סיפורים איכותי אחד? בעמודי הקרדיט אני קורא שחברו להוצאת הספר הזה מרכז ההדרכה לספריות ציבוריות, קרן יצחק לייב ורחל גולדברג, קרן תרבות חיפה והוצאת ידיעות אחרונות. כל כך כבד עליכם המשא? (ניצן ויסמן, "על גבול יערות הרוזמריין", ידיעות אחרונות, 173 עמ')